

[Rager.]

fældet har været, har ment at have haft Brug for de Driftslaan, som kunde stilles til deres Disposition.

For mange mindre Virksomheder sker det ofte, at en eller anden Specialitet finder indenfor deres Døre, men de mangler de nødvendige Midler til at faa Fabrikationen af denne Specialitet sat i Gang i saa stort Omfang, at den bliver den billigst mulige, og de mangler ogsaa den fornødne Kapitalkraft til at faa dannet den egnede Handelsorganisation eller til at kunne staa med tilstrækkelig rank Ryg overfor den Forhandler, de eventuelt skal slutte med om at varetage deres Forhandlingsinteresser. Jeg vilde tro, at der i Virkeligheden har foreligget mange Tilfælde, hvor en Haandværker har staaet overfor en saadan Artikel og kun har kunnet bringe den frem indenfor meget snævre Rammer, udelukkende fordi han ikke har været tilstrækkeligt orienteret med Hensyn til, at der var en Mulighed for, at han kunde faa Hjælp.

Man skal naturligvis ikke i al Almindelighed reklamere, naar man vil laane Folk Penge, og jeg mener heller ikke, at Handelsministeriet skal gaa ind i en stor Reklamevirksomhed for Udlaan til Haandværkere; men naar man tager i Betragtning, at mange mindre Haandværkere er spredt ud over det ganske Land, og det ofte er saaledes, at Haandværkernes politiske Interesse ikke er særlig stor — jeg tror, at det er en af de Stænder, der følger mindst med i det politiske Liv, og ofte er de maaske ikke ganske klar over, hvilke Hjælpekilder de har —, vil jeg dog henstille til Ministerens Overvejelse, om der ikke maatte kunne findes passende Veje til at gøre disse Muligheder for at opnaa Laan stærkere bekendt og faa Betingelserne givet i den letteste fattelige Form.

Med disse Ord skal jeg anbefale en villig og hurtig Udvalgsbehandling af dette Lovforslag, for hvis Fremsættelse med disse Dimensioner jeg takker den højtærede Minister.

Axel Dam: Det her foreliggende Lovforslag er ganske vist kun en Lovfæstelse af en Praksis, man allerede er inde paa, men en Praksis, som Retsforbundet er principiel Modstander af. Som de fleste andre politiske Vildfarelser udspringer den

af Menneskenes Hang til Afgudsdyrkelse af abstrakte Begreber som Staten og Samfundet. Hvis man i Stedet for Udtrykket „Staten giver Tilskud og Laan“, brugte den Udtryksform, at Politikerne tvinger Skatteyderne til at støtte visse private Særinteresser, vilde Folk faa en rigtigere Indstilling overfor den Slags Hjælpelove og de dermed sammenhængende Tvangsudskrivninger af Penge hos sagesløse Medborgere.

Men da Argumenter grundede paa Retssynspunkter antagelig preller af paa den politiske Indstilling hos Flertallet af det høje Tings Medlemmer, skal jeg ikke dvæle ved vore principielle Indvendinger mod dette Lovforslag, men rette Kritikken mod de Misligheder, som Administrationen af den Slags Love giver Anledning til.

At Loven belemrer os med nye, antagelig lønnede, Posekigerudvalg, der ogsaa hos private kan kræve saadanne Oplysninger, som af Ministeren skønnes ikke at være forretningsmæssige Hemmeligheder, er lige forkasteligt fra et Retssynspunkt og fra et praktisk Synspunkt. Men det værste er dog, at et saadant Udvalg aldeles ikke vil være i Stand til at øve ens Ret eller ens Uret overfor de mange Ansøgninger om Statslaan, der vil fremkomme fra saadanne erhvervsdrivende, som ingen private Personer eller private Pengeinstitutter frivilligt vil yde noget Laan — ellers var der jo ingen Grund til at tvinge Skatteyderne dertil.

Temporin-Affæren viser, at der kan svindles i Ly af Politikeres velmenende Hjælpsomhed overfor Folk, Hjælpsomhed med andres Penge. Jeg skal tillade mig at anføre to andre Tilfælde, af hvilke det ene ganske vist blev afværget, men kun ved en privat Mands tilfældige Initiativ, uden dette vilde Staten, det vil sige Skatteyderne, have lidt et Tab paa 200 000—300 000 Kr.

Det drejer sig om et en gros Firma i Tekstilbranchen, der for et Par Aar siden søgte et Statslaan paa 200 000—300 000 Kr. og fik Løfte derom til Trods for, at Firmaet nød ringe Anseelse paa Grund af aabenbar svindelagtig Forretningsførelse. Havde man søgt Oplysning om det paagældende Firma paa rette Sted, f. Eks. hos Grosserer-